

# Niet klinische rol onderwijs medische vervolgopleiding orthopedie

INVULLING VAN HET LANDELIJK OPLEIDINGSPLAN ORTHOPEDIE 2017  
EEN BLAUWDRIUK VOOR DE ORTHOPEDIE

MARLOES SCHMITZ, WIM RIJNEN, EMMY WITTENBERG

## Inhoud

Niet klinische rol onderwijs – orthopedie .....	1
Aanleiding.....	1
Blauwdruk ROGOO .....	2
Voorstel inrichting per niveau .....	2
Verdieping of specialisatie niet klinische rol onderwijs .....	2
Basisniveau .....	3
Niveau: verdieping .....	4
Niveau: specialisatie .....	6
Begeleiding niet klinische rol onderwijs – niveau verdieping .....	7
Gebruikte bronnen .....	8

## Niet klinische rol onderwijs – orthopedie

### Aanleiding

De opleiding orthopedie kent een brede basis. Van de AIOS wordt verwacht dat hij of zij zes **Entrustable Professional Activities** behaald en daarnaast van alle niet klinische rollen het basis niveau.

De opleiding kent tevens een verplichte aanvulling waarbij de AIOS twee speciële EPA's, minimaal op niveau verdieping behaald.

De opleiding vereist tevens voor registratie als orthopedisch chirurg **één niet klinische rol op verdiepingsniveau.**

- Patiëntveiligheid
- Medisch leiderschap
- Doelmatigheid
- Ouderenzorg
- Wetenschap
- **Onderwijs**



Figuur 1. bron: Landelijk Opleidingsplan Orthopedie pagina 7

Voor de niet klinische rol onderwijs is het niveau *basis* in zowel het [Landelijk Opleidingsplan Orthopedie](#) (LOP) als in het [Kwaliteitscluster cluster 2 KNMG](#) duidelijk beschreven.

De eisen van het LOP vragen echter ook om een nadere beschrijving van de kaders en eisen van zowel het niveau *verdieping* als *specialisatie*.

Tot op heden is er geen landelijke blauwdruk beschikbaar binnen de orthopedie voor het invullen van de niet-klinische rol onderwijs door AIOS.

## Blauwdruk ROGGO

Eén van de speerpunten binnen de afdeling orthopedie van het Radboudumc is excelleren binnen onderwijs. We hebben daarom in afstemming met onze partners binnen de ROGGO een blauwdruk ontworpen welke AIOS kan helpen om hun niet-klinische rol onderwijs in te vullen. We willen dit graag op een manier inrichten waarbij:

- Er een duidelijker beeld ontstaat van de eisen die horen bij ieder niveau.
- Met name het niveau verdieping meer aandacht krijgt, aangezien het niveau van verdieping het minimaal vereiste niveau is indien de AIOS kiest voor de niet klinische rol onderwijs.
- De AIOS vrijheden behoudt om in afstemming met de opleider zich te richten op een thema binnen onderwijs naar eigen voorkeur.
- De kwaliteit van het onderwijs verbetert vanwege de meer constructieve rol die een AIOS binnen een niet klinische rol tijdens het desbetreffende opleidingsjaar kan aannemen.
- De begeleiding van de AIOS bij het behalen van de niet-klinische rol onderwijs verbetert.

Als basis voor deze regionale invulling is naast het LOP orthopedie en het Kwaliteitscluster 2 KNMG ook het [kaderdocument van de Onderwijs- en OpleidingsRegio Oost-Nederland \(OOR-ON\)](#) gebruikt (2016). In Nederland zijn er 8 OOR Onderwijs en OpleidingsRegio's. OOR ON is een samenwerking van het Radboudumc met andere ziekenhuizen in de regio.

## Voorstel inrichting per niveau

### Verdieping of specialisatie niet klinische rol onderwijs

Iedere AIOS vervult de niet-klinische rol onderwijs op basisniveau. Kiest de AIOS voor verdiepingsniveau onderwijs, dan dient rekening te worden gehouden met:

- Niveauwensen AIOS (verdieping verplicht, optioneel specialisatie = talentenprofilering)
- Tijdspad
- Mogelijkheden in ROGO
- Procedure zoals beschreven in Landelijk Opleidingsplan Orthopedie

## Basisniveau

In het Kwaliteitskader cluster 2 KNMG is de uitwerking van algemene eisen voor het basisniveau in algemene zin terug te vinden. Op hoofdlijnen zijn daarbij de volgende onderdelen te onderscheiden:

- Een bijdrage leveren aan ontwikkeling en verbetering van het Lokale en/of Regionale Opleidingsplan.
- De eigen opleiding evalueren (denk aan deelname opleidingsvergaderingen en kwaliteitsmetingen).
- Evt. mentorschapsysteem voor collega-aios op zich nemen.
- Inwerkprogramma nieuwe collega's opstellen.
- Volgen, verzorgen en evalueren en verbeteren van opleidings- en onderwijsactiviteiten.

In het Landelijke Opleidingsplan Orthopedie is aanvullend beschreven dat het geven van onderwijs aan en het begeleiden van coassistenten en jongerejaars aios een belangrijk onderdeel van de opleiding van aios is.

Op basis van deze bronnen zijn de volgende doelstellingen voor de AIOS orthopedie binnen de niet klinische rol onderwijs op het basisniveau gedefinieerd:

<b>Basis - doelstellingen</b>	<b>Radboudumc specifiek (indien van toepassing)</b>	<b>Vorm</b>
<b>De AIOS dient orthopedische onderwerpen te kunnen doceren aan anderen</b>		KPB**
<b>De AIOS dient coassistenten te kunnen coachen / begeleiden op de werkvloer</b>		KPB**
<b>De AIOS heeft voldaan aan de verplichte cursus Teach the residents (in het eerste opleidingsjaar orthopedie)</b>	OKP*	Certificaat / bewijs van deelname
<b>De AIOS laat zien de eigen opleiding te evalueren</b>		Deelname aan opleidingsvergaderingen. Bijdragen middels D-RECT, EFFECT, SETQ, MCTQ, exitgesprekken/enquête, interne audits, externe visitaties, ect.
<b>De AIOS is in staat om een inwerkprogramma voor nieuwe collega's op te stellen</b>		KPB**
<b>De AIOS is in staat om een mentorrol voor collega-AIOS op zich te nemen</b>		KPB**

\* <https://www.radboudumc.nl/onderwijs/scholingen/cursus-voor-aios-opleiden-van-coassistenten-in-de-klinische-praktijk-okp>

\*\* Korte Praktijk Beoordeling

## Niveau: verdieping

Voor het niveau verdieping geldt dat de kaders niet zijn beschreven in het Kwaliteitskader Cluster 2 KNMG of het LOP orthopedie. Om het doel en de kaders voor de blauwdruk niet klinische rol onderwijs AIOS orthopedie te kunnen opstellen is daarom gebruik gemaakt van het kader document OOR-ON. Op basis hiervan hebben we het doel en de kaders opgesteld voor de niet klinische rol onderwijs die de mogelijkheid bieden om regionaal een invulling aan deze rol op niveau verdieping te geven.

### Hoofddoel

De AIOS orthopedie ontwikkelt zich verder in onderwijscompetenties en leert om op adequate wijze kennis en vaardigheden uit het vakgebied over te dragen en kenbaar te maken aan anderen (coassistenten, AIOS, supervisors, medisch onderwijskundige etc.).

### Kaders

- AIOS stelt in overleg met opleider eigen leerdoelen op die aansluiten bij het hoofddoel.
- Het betreft onderwijsactiviteiten gerelateerd aan een thema binnen het specialisme waarbij er mogelijkheden zijn om discipline overstijgend en werkplekoverstijgend onderwijs te verzorgen.
- Er is sprake van een realistische opdracht, vraag of probleemstelling die bijdraagt aan verdere ontwikkeling van het onderwijs vanuit een vakgroep of onderwijsgroep vanuit een ziekenhuis.
- De AIOS denkt mee en levert een bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit en organisatie van een nader af te stemmen gedeelte van het onderwijs en/of toetsing.
- Het product levert, indien de AIOS de wens tot het behalen van een BKO certificaat in toekomst heeft, een bouwsteen voor een vervolg van een BKO traject op.
- Een globale indicatie voor de minimale belasting is ongeveer 0.1 fte gedurende 1 jaar. Opleiders en AIOS dienen in goed overleg te bepalen welke verdere mogelijkheden er binnen het individuele opleidingstraject van de AIOS zijn.
- *Radboudumc specifiek: AIOS is bekend met de onderwijskundige basisprincipes van studeren in de Nijmeegse curricula. Hiervoor dient de cursus Introductie Nijmeegse Curricula te worden gevolgd.*

<b>Niveau: verdieping</b>		
<i>Hoofddoel: De AIOS orthopedie ontwikkelt zich verder in onderwijscompetenties en leert om op adequate wijze kennis en vaardigheden uit het vakgebied over te dragen en kenbaar te maken aan anderen (coassistenten, AIOS, supervisors, medisch onderwijskundige etc.).</i>		
<b>Subdoelstellingen</b>	<b>Activiteiten (het betreffen voorbeelden, eigen invulling in overleg)</b>	<b>Wijze van toetsing</b>
<b>AIOS kan binnen kerncurriculum bachelor/master een specifieke onderwijsvorm verzorgen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Verplicht volgen cursus introductie Nijmeegse curriculum (= tevens startkwalificatie BKO).</li> <li>-Aan te vullen vanuit docentprofessionaliseringsaanbod <a href="#">TLC</a>* en <a href="#">RHA</a>**.</li> <li>-Actieve inroosting onderwijstaken afdeling orthopedie.</li> </ul>	<p>Certificaat</p> <p>Onderdelen (bijv. reflectieformulieren, KPB's of BKO formulieren) voor evt. BKO portfolio / bewijs van deelname.</p> <p>KPB's of BKO feedbackformulieren</p>
<b>Binnen een thema werken aan organisatie, ontwikkeling onderwijs of toetsing (afhankelijk van eigen leerdoel)</b>	Betreft een begrensd onderdeel binnen één van de voorbeeld thema's: lichamenlijk vaardigheden onderwijs, pijn in bewegingsapparaat, acute zorg	KPB's of BKO feedbackformulieren evt. aangevuld met ontworpen materiaal / reflectieverslag.
<b>AIOS kan diverse beroepsgroepen in de kliniek (bij)scholen op gebied van orthopedie. (afhankelijk van eigen leerdoel)</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Verzorgen klinische lessen voor verpleegkundigen</li> <li>- Coördineren coassistentenbegeleiding binnen het specialisme</li> <li>-Verzorgen van scholing voor AIOS van andere specialismen/eerstelijngeneeskunde</li> </ul>	KPB's of BKO feedbackformulieren
<b>AIOS draagt bij aan voortdurend verbeteren van opleiden in het ziekenhuis/ de OOR/ landelijk (afhankelijk van eigen leerdoel)</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Commissielid bij kwaliteitsvisitaties opleidingen</li> <li>-Verzorgen van workshops over opleiden bij regionale opleidingsdagen en symposia rondom dit thema</li> <li>- Lid van het projectteam bij ziekenhuisbrede opleidingsvernieuwingen</li> <li>- Lid van het dagelijks bestuur (of vergelijkbaar) Centrale opleidingscommissie</li> <li>- Lid van opleidingscommissie van het eigen specialisme en het daarin leveren van een eigen, specifieke bijdrage (bijv. voorzitter etc.)</li> </ul>	KPB's of BKO feedbackformulieren
<b>AIOS is bekend met evidence informed werken binnen onderwijs</b>	- Verdieping door zichzelf op de hoogte te stellen van wetenschappelijke inzichten betreffende evidence informed onderwijs	KPB's of BKO feedbackformulieren

\* Teaching and Learning Centre RU, \*\* Radboudumc Health Academy

## Niveau: specialisatie

Sterk gemotiveerde en getalenteerde AIOS orthopedie kunnen de mogelijkheid tot specialisatie kiezen. De kwalificatie hiervoor vindt plaats via een transparante procedure in afstemming met de opleider. Er zal mede gekeken worden hoe het invullen van deze rol past bij de nog openstaande verplichte opleidingseisen. Naast activiteiten in de opleidingstijd, wordt er van de AIOS verwacht dat hij/zij hier ook eigen tijd in investeert.

Voor het kunnen behalen van het niveau specialisatie zijn de doelstellingen geformuleerd op niveau verdieping voorwaardelijk. Daarnaast zal de aios zich moeten ontwikkelen tot een expert die niet alleen onderwijs verzorgt, maar tevens zelf onderwijs ontwikkelt en innoveert. De AIOS formuleert eigen leerdoelen, waarvoor de beschrijving uit het OOR ON duidelijke kaders geeft\*:

Expert	AIOS kan medisch onderwijs innoveren, ontwikkelen en optimaliseren. AIOS behaalt indien gewenst formele onderwijskwalificatie.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Cursus (bijv. cursus 'introductie Nijmeegse curricula' en workshops uit RHA menukaart docentprofessionalisering gericht op ontwerpen van onderwijs.)</li> <li>- <a href="#">topclass Medisch Onderwijs</a></li> <li>- Ontwikkelen en verbeteren van onderwijsmateriaal <i>bijvoorbeeld: ontwikkeling van casuïstiek in het centraal klinisch onderwijs</i></li> <li>- Vernieuwen van door de afdeling gebruikte onderwijsvormen</li> <li>- Vormgeven van nieuw te ontwikkelen onderwijs</li> <li>- Innovatietraject ontwikkelen op afdeling dat aansluit bij de onderwijs/opleidingsambities van de afdeling</li> <li>- Deelname aan onderwijskundig (internationaal) congres, bij voorkeur door zelf een presentatie te geven.</li> </ul>
Expert	AIOS kan onderwijs verzorgen aan studenten gebaseerd op actuele onderwijskundige uitgangspunten. AIOS behaalt indien gewenst formele onderwijskwalificatie.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Cursus (bijv. cursus 'introductie Nijmeegse curricula'), gevolgd door passende workshops uit de RHA <a href="#">menukaart docentprofessionalisering</a>.</li> <li>- Begeleiden onderzoeksstage geneeskundestudent</li> <li>- Onderwijs voorbereiden en geven in de (pre-)klinische fase. <i>Bijvoorbeeld: 1) Werkgroepbegeleider in één of meerdere blokken van het centraal klinisch onderwijs. 2) Responsiecolleges voorbereiden en geven</i></li> <li>- Onderwijs voorbereiden en geven in de klinische fase aan coassistenten. <i>Bijvoorbeeld: 1) Een observatie anamnese uitvoeren en deze nabespreken met en feedback geven aan de coassistent. 2) Wekelijks co-rondje uitvoeren</i></li> <li>- Jongerejaars AIOS superviseren <i>Bijvoorbeeld: AIOS geeft feedback aan AIOS aan de hand van KPB</i></li> <li>- Construeren en beoordelen van toetsen voor studenten</li> <li>- Deelname aan onderwijskundig (internationaal) congres</li> </ul>
Expert**	AIOS is bekend met evidence informed werken binnen onderwijs en draagt evt bij aan wetenschappelijk onderzoek binnen onderwijs.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Verdieping door zichzelf op de hoogte te stellen van wetenschappelijke inzichten betreffende evidence informed onderwijs of er zelf aan bij te dragen middels deelname aan of uitvoer van wetenschappelijk onderzoek naar onderwijs en leren</li> </ul>

\* Voor deze blauwdruk hebben we de kaders aangevuld met een update van het actuele cursus aanbod.

\*\* Voor deze blauwdruk hebben we de kaders aangevuld met een onderdeel betreffende wetenschappelijk onderzoek naar onderwijs.

Voor het opstellen van een plan tot het behalen van het niveau specialisatie kan gebruik gemaakt worden van de voorbeeld profiel aanvraag volgens NOV opleidingsplan. Hierin kan de probleemstelling dan meer specifiek gericht zijn op hoe de kwaliteit en/of organisatie van onderwijs verbetert.

#### Format voor een profielaanvraag

De uitwerking van de profielaanvraag bevat de volgende elementen:

##### *Probleemstelling/aanleiding*

Hoe draagt dit project bij aan het verbeteren van zorg, zorgorganisatie en/of kwaliteit, op afdelings-, instellingsniveau of daarbuiten?

##### *Projectdoelen en projectresultaten*

Wat zijn de projectdoelen en de projectresultaten (beschrijf ze SMART))

##### *Plan van aanpak*

Welke activiteiten vinden plaats? Beschrijf dit in relatie tot thema en in relatie tot persoonlijke ontwikkeling

Beschrijving bijdrage aan het resultaat door de aios

Planning

##### *Leerdoelen aios + reflectie*

Beschrijf eigen leerdoelen en geef aan hoe en met wie je je ontwikkeling gaat volgen

##### *Afspraken over begeleiding/borging*

Welke ondersteuning is georganiseerd op het gebied van kennis/vaardigheids-ontwikkeling (training, cursus, literatuur, etc.)

Tijdinvestering en eventuele kosten/begroting

##### *Product/resultaat*

Beschrijf op welke wijze het resultaat van het project wordt verspreid en geïmplementeerd.

## Begeleiding niet klinische rol onderwijs – niveau verdieping

Om ook vanuit begeleiding aan de minimale eisen te kunnen voldoen (niveau verdieping) is hieronder een voorbeeld invulling gegeven voor opleiders en andere begeleiders. De basis hiervoor is beschreven in de OOR-ON tool.

### 1. Voorbereidingen

Het is van belang tijdig van start te gaan met het identificeren van talenten, behoeften en wensen van AIOS. Op deze manier wordt duidelijk voor AIOS en opleider welke affiniteit een AIOS heeft met onderwijs en opleiden en of het profiel aansluit bij deze affiniteit. In voortgangsgesprekken kan dit onderwerp dan ook uitgebreid aan bod komen, ruim voordat een daadwerkelijke keuze gemaakt hoeft te worden.

*Orthopedie ROGOO: Binnen de ROGOO is met de opleiders afgesproken dat voorlopig de niet klinische rol onderwijs in het Radboudumc vervuld kan worden door AIOS. Opleiders zullen dit actief met AIOS bespreken.*

*Radboudumc orthopedie: Wim Rijnen en Marloes Schmitz benaderen actief AIOS die het jaar daaropvolgend een gedeelte van hun opleiding in het Radboudumc volgen. Op deze manier kan er op tijd geschakeld worden; de AIOS kan leerdoelen formuleren voor de aanvang van de niet klinische rol onderwijs, de startkwalificatie behalen en actief ingeroosterd worden op onderwijs vanaf de start van de stage.*

### 2. Begeleiding



Het is van belang dat een AIOS tijdens zijn/haar ontwikkeling in het opleidingsprofiel begeleid wordt door personen met specifieke expertise op het gebied van onderwijs

*Orthopedie ROGOO, Radboudumc: Marloes Schmitz bewaakt en coördineert de begeleiding van AIOS binnen de niet klinische rol onderwijs, in samenspraak met Esther Tanck. Hieronder vallen ook het gezamenlijk opstellen van leerdoelen en inventariseren van mogelijkheden binnen onderwijs en docentprofessionalisering. Wim Rijnen is als opleider aanspreekpunt/coach voor aios.*

### 3. Portfolio

Voorafgaande aan de start van de niet klinische rol onderwijs op verdiepingsniveau dienen de leerdoelen van de AIOS vastgelegd te worden in het eigen portfolio. Leerdoelen kunnen SMART worden geformuleerd.

*Radboudumc orthopedie: de AIOS spreekt voorafgaande aan de stage met opleider Wim Rijnen en Marloes Schmitz over zijn of haar eigen leerdoelen, de invulling van de stage en de mogelijkheden binnen het Radboudumc. Daarbij wordt ook rekening gehouden met het tijdspad van de stage (voorkeur 0.1 fte gedurende 1 jaar) en roostering van onderwijs. De AIOS stelt vervolgens vooraf aan de hand van onderstaand voorbeeld uit de OOR OR toolbox een plan op wat in een vervolgesprek voorafgaande aan de stage wordt doorgenomen. Ook de startkwalificatie onderwijs Radboudumc (= cursus Introductie Nijmeegse curricula) wordt liefst voorafgaand en anders gedurende de start van de stage behaald. De aios verzameld gedurende de stage bewijsmateriaal dat kan bestaan uit certificaten, voorbeelden van eigen producten, feedback van studenten en collega's en reflecties op het eigen handelen.*

Voorbeeld OOR OR toolbox

Doel	Te ondernemen activiteiten	Wijze van toetsing	Benodigde tijd en deadline

[https://iwooweb.umcn.nl/fmw/OOR\\_ON/ToolboxProjectenIndOORProfielen/Toolbox\\_Profielen.pdf](https://iwooweb.umcn.nl/fmw/OOR_ON/ToolboxProjectenIndOORProfielen/Toolbox_Profielen.pdf)

## Gebruikte bronnen

- [Landelijk opleidingsplan Orthopedie](#)
- [Kwaliteitskader cluster 2 KNMG](#)
- [OOR OR](#)